

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

РІК XXXI

ТРАВЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ 1984

Ч. 5-6 (353-54)



THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

РОЗГАДАЙМО!

ЧИ ЗНАЄТЕ ТАКУ КАРУСЕЛЮ?

Є у мами каруселя,
то суконочки веселі
й сорочиночки веселі
закружляли в каруселі.

Зашуміли: — Джіні-джіні!
Як нам добре в білій піні
гнати мильну теплу воду
вліво, вправо ще й зісподу.

Повиходять з каруселі
свіжі, чисті та веселі
сто суконок, сорочинок,
рушників та ще й хустинок.

І тоді матуся наша
буде мати відпочинок.

Г. Чорнобицька

ЯКА ЦЕ ДОРІЖКА?

Рухливої доріжечки
я не боюсь ні трішечки,
нехай вона повзе,
нехай мене везе.

Я ліфта не чекаю,
на східці я ступаю.
До поверху до другого
угору йди, доріжечко,
на поверсі на другому
куплю хорошу книжечку.

А з поверху із другого
униз іди, доріжечко,
несу в крамниці куплену
нову хорошу книжечку.

Г. Чорнобицька

Пояснення-словничок: ліфт — вінда (машина перевозити людей і речі вгору та вниз), elevator.

ЩО ЦЕ?

Стоїть собі аж на даху, та не трясеться зі страху.
Його має кожний дім, з нього лине чорний дим.

ЗАГАДКА-НЕДОМОВКА

В синім небі путь моя,
Швидше всіх літаю я.
Маю крила, хоч не птах,
Люди звуть мене - - - .

ХТО Я?

Не ходжу я, а скакаю,
Бо нерівні ноги маю.
Через поле навмання
Перегнав би і коня.

Я страшенний боягуз,
Всіх на світі я боюсь.

В полі, в лісі навкруги —
Скрізь у мене вороги.

Часом лізу я у шкоду —
Ім капусту на городах,
Моркву, ріпу, буряки.
Відгадай — хто я такий?

ЩО ЦЕ?

а) Сталеві крила,
Літає вміло;
Хоч не птиця —
В повітрі мчить.

б) Я лише тоді стою,
Як іду-біжу,
А зупинюся і стану —
Падаю-лежу.

в) По залізу залізо біжить,
а під залізом дерево лежить.

ЯКІ ЦЕ БУКВИ?

У цих словах бракує двох перших букв. Які це букви? Впишіть їх замість рисок.

І	П
— — ти	— — тько
— — тінка	— — течко
— — туненька	— — тенько
— — тіночка	— — тонько
— — тінонька	— — тусько
— — туся	— — тусь
— — тусенька	— — туньо
— — точка	— — туненько
— — тоцька	— — тусенько



з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія. Річна передплата становить у ЗСА — 8:00 дол. у інших країнах — рівновартність цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

THE RAINBOW — VESELKA

ISSN 0300-6379

Обкладинка роботи Ірини Молодецької

Published monthly, except May to August Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
30 Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Subscription \$8:00 per year UNA members \$5:00 per year
Entered as Second Class at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:
Ірина Молодецька — Мати й дитина

У ТРАВНІ

Ми у травні щонеділі
несемо у Божий храм
свіжі гарні квіти білі,
а бабуся кажуть нам
класти ті дарунки-квіти
Божій Матері до ніг.

О, якби я тільки зміг
виросити кращі в світі
найніжніші зпоміж квітів,
ароматні, пишні, гожі —
вшанувати Матір Божу!

Я б їх виростив немало,
щоб і мама квіти мала,
бож і в мамі в травні свято.
А бабуся — мама мамі.

Хай же радості багато
буде в травні всім мамам.



КУТОК ЮНИХ АВТОРІВ

ПОБАЖАННЯ МАТУСЕНЬКАМ ВІД ДІТЕЙ

Дороженькі мамі,
В День Вашого свята,
Хочу Вам багато
Щастя побажати.

Я всім Вам бажаю,
Матусеньки милі,
Щоб були веселі
І були щасливі.

Щоб були здорові
І були багаті,



Щоб не доводилось
В житті сумувати.

Ми всі, діти, знаєм,
Як нас мамі люблять,
Хоч часом посварять,
Та більше голублять.

Отож, Вам бажаю,
Матусеньки милі,
Щоб всі жили довго
І щоб не старіли.

Г а л я

Голубити — нестити, пригортати (to caress, to fondle, to pet).





Роман ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрація Ірини МОЛОДЕЦЬКОЇ

ЩО СОН РОЗПОВІВ БОРИСОВІ

За селом, під лісом жила вдова з сином Борисом. Борис був відважний хлопець. Він нічого не боявся, завжди самотою ходив по лісі та ще й поспівував веселі пісеньки.

Одного разу він пішов у глибину лісу, де ще ніколи не був. Він нехотячи збочився із стежки і заблудився. Ходив годину-другу, врешті так змучився, що мусів відпочити. Сів під деревом, сперся плечима до стовбура і став дрімати.

Раптом почув, що десь у гнізді закваїли пташенятка. Він розплющив очі й побачив, що по сусіднім дереві повзе вгору чорна гадюка. Вона прямувала до гнізда, де розпачливо кваїли і тріпали крильцями невеликі пташки.

Борисові жаль стало пташок. Він знав, що гадюка хоче їх з'їсти. Він схопився, виломав з куща палицю і вдарив нею хвоста гадюки. Гадюка забула про гніздо, її розгнівав удар палиці. Вона зразу скрутилася, а потім випростувалася і кинулася на хлопчика просто з дерева. Борис миттю замахнувся палицею і вдарив гадюку по голові. Вона впала на землю, але зараз схопилася і знову скочила на Бориса. Борис упору відскочив убік. Він уже нічого не боявся, бив гадюку куди попало. Боротьба тривала довго, бо гадюка була велика і сильна. Врешті змучена боротьбою вже не могла піднятися з землі, і Борис добив її.

Але як тільки відійшов від того місця, щось зашуміло між галуззям дерев, і звідти злетіла велика птаха. То була диво-птиця. Борис пізнав її. Він чув про неї в казках, але не вірив, чи вона справді живе. Тепер вона верталася з далеких ловів.

Диво-птиця заклекотіла, мов орел, покрикую-

чи: „Хто сміє счиняти бійку під деревом, де є моє гніздо? Хто лякає моїх дітей, що там собі спокійно спочивають і чекають на мене?”

Диво-птиця, гнівно замахавши крильми, хотіла кинути з розчепіреними кігтями на хлопця. Та раптом зацвірінькало одно пташеня в гнізді: „Мамо, ця людина урятувала нас! Вона убила гадюку, яка хотіла нас з'їсти!”

Почувши голос пташенятка, диво-птиця здивувалася. Вона, що правда, злетіла на землю і стала над хлопчиком, але нічого злого йому не зробила. Хлопчик побачив над собою велике крило, що немов охороняло його.

— Не бійся! — сказала диво-птиця. — Ти врятував моїх дітей! Скажи мені, чим я можу тобі тепер віддячитись?

Я заблудився і не знаю дороги додому, — він відповів. — Чи ти можеш віднести мене до моєї мами?

— До твоєї мами? — повторила диво-птиця. — Чи людські діти також люблять свою маму, як тварини і птахи в лісі?

Немає різниці між людьми і тваринами в любові до мами! — відповів Борис.

— Тож я віднесу тебе до твоєї мами! — сказала диво-птиця. — Сідай на мою спину і тримайся моєї шиї. Я теж мама. А як вернешся додому, то обійми так міцно шию своєї мами.

— Напевно так зроблю! — відповів Борис і, хоч утомлений, уже сидів вигідно на спині великої птахи з казки. Вона полетіла понад ліс, понад село і спустила його на даху його рідної хати. А за хвилину вона вже зникла у хмарах.

Борис, борючись зі сном, зліз з даху по драбині

АНГЕЛИК

(Ілюстрація Марти Гулей-Леґецької)

Малий ангелик дивився крізь віконце з неба на землю. Там бачив для себе чимало цікавого. От, і захотілося йому злетіти на землю до дітей, що бавилися весело на леваді між квітами.

— Пустити мене на землю, святий Петре! Хочу побавитися з дітьми, — просив ангелик святого Петра, що стояв з ключем біля дверей раю.

— Не можу тебе пустити, бо тоді вже не можна буде тобі вернутися до неба, — відповів святий Петро.

Аж тут надійшов сам Бог, почув прохання малого ангелика і каже до нього:

— Я дозволю тобі піти на землю. Як будеш там гарненько поводитися, то прийму тебе знов до неба.

Затріпав ангелик радісно крильцями і став спускатися на леваду, що сіяла в проміннях сонця.

З неба на землю далека дорога, тож поки ангелик долетів туди, зайшло сонце. Надворі стемнілося, а всі діти пішли до хати на спочинок.

Врешті ангелик став босими ніжками на землю. В ту мить зникли в нього крильця. Він хотів піднятися понад росяну траву, що студила його ноги аж по коліна, і не міг. Незвиклий до холоду, йшов поволі, поки дійшов до хати, що стояла край левади. То вжалила його кропива, то вколов будяк. Врешті ангелик спотикнувся об камінь і впав у рівчак.

Крізь віконце видно було світло. Ангел думав, що це зірка. Доторкнувся віконця рукою. Десь у буді загавкав пес. Ангел голосно заплакав зі страху.

і впав ув обійми своєї мами. А на другий день він розповів, яку пригоду мав у лісі.

Мама всміхнулася і сказала: — То був сон...

— Чи справді? — здивувався Борис. — Але ж з нього довідався, що для дітей найбільший скарб на світі — рідна мама.

Пояснення-словничок: **глибина** — depth; **нехотючи** — unintentionally; **збочити** — зійти з дороги (to deviate); **стовбур** — trunk; **заквиліти** — to groan; **гадюка** — snake; **палиця** — stick; **скрутитися** — to twist; **миттю** — instantly; **лови** — полювання (hunting); **заклекотіти** — to cry; **розчепірений** — to spread wide; **кіготь** — claw; **заблудитися** — to lose one's way; **різниця** — difference.



З хати вийшов молодий чоловік з жінкою. Жінка взяла ангелика на руки, занесла в хату, нагодувала його, положила в колиску і сказала до свого чоловіка.

— Бог післав нам синочка. Назв'їм його Марком.

На другий день ангелик уже забув і кропиву, і будяки, весело бавився з дітьми на леваді.

За Катрею Костецькою

Пояснення-словничок: **левада** — meadow; **рай** — paradise; **поводитися** — to behave; **стемніло** — darkness has fallen; **кропива** — nettle; **будяк** — thistle; **росяний** — dewy; **вжалили** — ужалити, укусити (to sting, to bite).

ЛІЗЕ ПАВУК

Лізе павук на дерево
Павутиння вить;
Павутинням можна буде
Злющих мух ловити.

І. Сірка

ЗНЕСЛА КУРКА ЯЄЧКО

Знесла курка яєчко
Та давай кричати:
Куд - куд - куд - куд куд-кудак!
Всіх повідомляти.

І. Сірка

РАХУВАННЯ

Я навчилась краще татка
Рахувати до десятка.
Я завжди, як „рахуваю”,
Так до того промовляю:

Один-два —
Хустина нова.

Два-три —
Носа утри.

Чотири-п'ять —
Всі вже сплять.

Шість-сім —
По яблуку всім.

Вісім-дев'ять —
Гов, а де я?

Дев'ять-десять —
Сяду десь я!

Я навчилась краще татка
Рахувати до десятка.



Сіла в крісло,
Рахувала.
Крісло трісло,
Я упала:

ГУП!

„Рахуваю” — жартівливо, має бути „рахую”. Менші діти часто допускаються такої помилки.

Я нав-чилась краще татка Рахувати до десятка

mf Я нав - чи - лась кра-ще тат - ка

Я завжди, як „рахуваю”, Так до того промовляю: Я завжди, як „рахуваю”

p Я зав - жди, як „ра - ху - ва - ю”, Так до то - го

Так до того промовляю: Tutti

f про-мов - ля - ю: Один два один два Хусти-на нова. Два три два три

mf Но - са у - три. Чо-тири п'ять чо-тири п'ять всі
 бже сплять шість сім шість сім по яблуку всім
 Tutti
 вісім дев'ять вісім дев'ять Гол, а де я? дев'ять дев'ять
 Я навчилась краще татка Разхувати
 дев'ять дев'ять ся - ду дець я пф Я нав - чи - лась кра - ще
 до де сятка. сіла вкрісло, Разхувала. Крісло трісло, я упала
 тат - ка, сі - ла вкрі - сло Ра - ху - ба - ла. Гуп!
 sfz

Марійка ПІДГІРЯНКА

ТА ОЛЕНКА, ТА МАЛЕНЬКА...

(3 польського)

Та Оленка, та маленька
Танцювала веселенька,
Танцювала без устанку,
Як світило сонце зранку.

Та Оленка, та маленька
Танцювала веселенька,
Танцювала і в ту пору,
Коли сонце зійшло вгору.



Та Оленка, та маленька
Танцювала веселенька,
Танцювала вечорами,
Коли сонце за горбами.

Вснуло сонце за горбами,
Спить Оленка біля мами,
Та Оленка, та маленька,
Що гуляла веселенька.

ЧЕРВЕНЬ

Впустимо сонечко в хату,
Набік розсунем фіранки,
Будемо літо вітати
З самого раннього-ранку!
Хай воно знає, що діти
Люблять його і шанують,
Діти уміють любити
Тих, хто їм радість дарує.
Червень, квітучий і красний,
Червень, веселий і любий,
Гріє гарячою ласкою,
Ніжно нас всіх він голубить.
Річка блищить під горою,
Вабить і кличе купатись,

Крикнув Юрко: „Хто зі мною
Хоче в плавбі позмагатись?“
„Я, я і я! — пробудилася річка,
Крики і плюскіт, і регіт!
Бризки — веселкою в личка,
Сонний прокинувся беріг.
Червень, квітучий і красний,
Червень, веселий і любий,
Пестить гарячою ласкою
Ніжно теплом всіх голубить!

Голубити — пестити, пригоптати (to pet, to fondle, to caress);
вабити — манити (to attract, to lure); плюскіт — хлюпотіння
(splashing, splattering; бризки — краплини води (splashes).

Ганна ЧЕРІНЬ

ДОРОГА В МАЙБУТНЄ

Присвячую 8-ій класі
Школи Непорочного Зачаття
в Дітройті на закінчення навчання.

Усміхаються квіти навколо
В молоденькій зеленій траві.
До побачення, матінко-школо,
Перед нами дороги нові...
Лябіринти доріг перед нами
Кличуть нас до далеких вершин.
І підем шляхами новими
Одностайно, усі, як один.
Та узявши дипломи у руки
І новий зустрічаючи день,
Не забудьмо шкільної науки
І своїх українських пісень.
Все, що розум здобуде і руки,
Наша праця, і щастя, і спів —

Все це вислід шкільної науки,
Піклування і труд вчителів.
І коли всі закінчимо школи
Й розійдемося по цілій Землі,
Не забудемо вас ми ніколи,
Наші любі друзі-вчителі.
Ви дали нам таланти й уміння,
Ви невтомно нас вчили завжди,
Що повинно вкраїнське коріння
Принести українські плоди.
Вдячні ми за науку цю щиру,
З нею впевнено йдемо в світи,
За свою Батьківщину і віру,
До ясної, як сонце, мети.

Піклування — опіка, дбайливість (care, solicitude).



У ВАГОНІ

(Ілюстрація Марти Гулей-Леґецької)

Павлусь має веселого діда, що вміє йому не раз розповідати про смішні пригоди зі свого життя. Павлусь часто просить діда: „Дідусю, розкажіть мені щось смішне, але щоб воно було теж і правдиве”.

І дідусь розповідає.

— Я був тоді ще молодий. Їхав я поїздом з Галича до Львова. День був гарячий і вітряний. У вагоні теж було гаряче, і якийсь пан відчинив вікно. По двох зупинках він висів з поїзду, а на його місці сів хлопчина коло десяти років. Його мама сіла на другому кінці лавки і почала розмовляти з сусідкою. Хлопчина мав гарний, новий, солом'яний капелюшок з кольоровою стрічкою та кокардою. У той час ніхто з чоловіків не ходив без капелюха чи кашкета.

Видно, що хлопцеві було цікаво дивитися з вікна на поля, пасовиська з коровами, дерева; деколи мигнула будка залізничного сторожа.

— Уважай, Андрійку, не вихиляйся крізь вікно, бо вітер може зірвати тобі з голови капелюшок, — сказала мама і знов продовжувала розмову з сусідкою.

— Я не вихиляюся забагато, — відповів Андрійко.

Ще одна зупинка. До вагону ввійшов хлопець-підросток. Міг мати менш-більш п'ятнадцять років. Виглядав на такого, що любить сміятися, а його очі аж іскрилися до жартів. Він сів за плечима Андрійка, за перегородкою між лавками, і також відчинив вікно.

Але вже за хвилину піднявся і приглянувся, хто сидить за його плічми. Я дивився на нього, — казав дід, — і догадався, що хлопець хоче зробити якийсь жарт. І справді, хлопець раптом простягнув руку, зняв капелюха з Андрійка і поклав коло себе. Все скоїлося так швидко, що Андрійко не знав, що сталося з його капелюхом.

— Де мій капелюх? — збентежено кликнув він.

Тоді підросток відповів йому: — Твого капелюха забрав протяг з вікна. Але я тобі пораджу, що зробити, щоб твій капелюх вернувся до тебе. Ти засвищи, а побачиш, що він вернеться...

Андрій, мабуть, не дуже вірив у таке чародійне свистіння, але підросток заохочував: — Засвищи! Засвищи!.. Що тобі шкодить?

Андрій засвистав. У ту саму хвилину підросток злегка ззаду поклав Андрієві на голову капелюх. Він це зробив так делікатно, що малий Андрій сам не спостерігся, як капелюх з'явився на його чуприні.



— А бачиш, — сказав підросток, — чи не говорив я правду?

Інші подорожні почали злегка сміятися, але Андрійко, здається, не здогадався, що то був жарт. Він хоч-не-хоч повірив у дивне свистіння... Його мама за розмовою не спостерегла, що тут сталося. Але тепер вона сказала Андрійкові відсунути трохи подалі від вікна і капелюха покласти на полиці.

Він так і зробив, але за хвилину, видно, вирішив перевірити „чари” зі свистінням. Він піднявся, перекинувся понад перегородку між лавками, зняв капелюха з голови підростка і кинув його через вікно. Підросток схопився, мов опарений.

— Де мій капелюх? Ти викинув його крізь вікно! Ти... ти...

А Андрійко відповів по-дитячому: — Ти засвищи, а капелюх вернеться до тебе!

Він вірив, що воно так станеться, бо так сталося з його капелюхом.

Подорожні голосно зареготали. А я, сказав дідо, — звернувся до підростка:

— Ти сам показав і навчив хлопчика, як прикликати капелюха до себе.

Підросток застидався, спустив голову і тихо сів на своє місце коло вікна. Він напевно тоді думав, що у Львові треба буде купити нового капелюха.

За „Світом дитини”

Пояснення-словничок: **пригода** — adventure; **смішний** — funny, amusing; **вітряний** — windy; **зупинка** — stop, stopping-place; **підросток** — підліток (teenager); **перегородка** — partition, dividing wall; **скоїтися** — to happen; **протяг** — draught; **свиснути** — to whistle; **чуприна** — hair; **полиця** — shelf.

СВІЧНИК КОРОЛЕВИ

(Ілюстрації Марти Гулей-Леґецькіс)

У Персії жив славний різьбар-золотар. Був удовець, мав лише одну дочку. Раз несподівано напали монголи, ограбили передмістя столиці та схопили в неволю дочку золотника.

Золотар дуже зажурився, але не втратив надії, що йому вдасться визволити улюблену дочку. Він довідався, де живе хан монголів і післав йому на викуп чудово виконаний золотий свічник. Хан прийняв свічник і відповів так:

— Нехай мистець виконає ще один, такий самий свічник для моєї жінки. Лише тоді я дозволю дочці мистця вернутися до свого батька.

Мистець узявся до роботи над другим свічником, але несподівано захворів і осліп. Другого свічника він не докінчив, а жінка хана не діждалася другого викупу. Але, дізнавшись, що золотар осліп, вона змилювалася над невільницею, казала їй звільнити ще й подарувала їй свічник.

Дочка довідалася, що десь в Індії є лікар, який має ліки, щоб вилікувати очі її батька. Вона продала свічник багатому купцеві і гроші дала на ліки.

Та небаром у війні хан зазнав великої невдачі. Його військо було розбите, він утік, а його край попав під панування короля Борислава. Борислав воевода побачив у домі купця золотий свічник і привіз його до короля, а той подарував свій королеві.

Королева Радмила дуже зраділа подарунком.

— Я маю, королю, від тебе чимало дарунків, — сказала вона, — але цей свічник найкращий з усіх.

І з того часу королева ніколи не розлучалася з свічником. Він стояв у неї перед дзеркалом. Засвітивши всі три свічки, вона чесала волосся, вишивала, співала або грала на арфі, улюбленим їй інструменті. Коли вона нудьгувала або сумувала, то запалювала свічки на свічнику і зараз же верталася до неї радість і веселість.

Королева мала доню Христину, гарненьку золотоволосу дівчинку. Христина дуже любила сидіти в кутку кімнати і приглядатися, як мама біля дзеркала чесала волосся і прибиралася. При світлі свічника мамине обличчя відбивалося в дзеркалі, наче сонце на чистому небі. І Христина думала, що без цього свічника мама не була б ні така гарна, ні така радісна і добра.

Коли Христині було 13 літ, померла королева. Перед смертю покликала доню і передала їй свічник.

— Бережи його, доню, щоб він приносив тобі стільки радісних хвилин, як приносив мені.

Христина довго тужила за мамою і забула про



свічник. Великий сум огорнув її серце, і здавалося, що ніщо не зможе її розважити. Але одного разу зайшла в кімнату королеви і побачила свічник на мармуровій комоді перед дзеркалом. Вона запалила всі три свічки і сіла перед дзеркалом. Їй зразу здавалося, що вона бачить свою маму. Аж по хвилині Христя зрозуміла, що то вона так дуже подібна до своєї мами. Христині стало якось відрадніше, вона повеселіла. З того часу, коли сум находив на неї, вона запалювала свічки і сідала коло свічника так, як колись сідала її мама, щоб позбутися смутку.

За кілька років напав несподівано на її країну монгольський хан, щоб помститися на королеві Бориславові. Король не мав часу зібрати більше війська, а ворог був численний і добре озброєний. Він щораз ближче підходив до столиці.

Одного разу найстарший паж прибіг до кімнати Христини і сказав, що вороги вже недалеко і що вона мусить утікати в сусідню країну. Він приніс Христині одяг, що його носили служниці, щоб у втечі ніхто її не впізнав. Королівні було важко

покидати рідний замок, де вона виросла від дитини і розлучитися зі свічником, дорогою пам'яткою. Але з собою не могла його взяти, бо він був великий і важкий. Тоді паж закопав свічник у городі біля башти.

Три роки довелося Христині жити на чужині. Врешті король прогнав ворогів зі своєї країни, і всюди настав спокій. Тоді до Христини прийшов знову найстарший паж і привіз її до королівського замку. Але замок був поруйнований, стояли лише стіни.

Перша думка Христини була про свічник. Як тепер знайти свічник, коли весь город порослий травою, мохом і високими лопухами. Ходила Христина довкола руїн і плакала. І паж забув те місце, де він у поспіху закопав свічник. І коли здавалося, що все пропало, паж радісно крикнув:

— Королівно, ось де закопаний твій скарб!

Христина побачила нікому не відому, жовту високу квітку, що своїм виглядом була дуже подібна до трираменного свічника. Він виріс недалеко вежі.

— Копай, копай тут! — сказала вона.

Паж почав копати і врешті натрапив на свічник, якому земля ні вчому не пошкодила. Королівна дуже зраділа віднайденням скарбу. Коли відбудували замок, вона поставила свій свічник біля дзеркала в улюбленій кімнаті. З жовтої квітки заховала насіння і згодом обсадила цими квітками довкола весь замок.

Жовті квітки і досі ростуть по світі коло руїн



старих замків і на запущених невжитках, і всі люди називають їх свічниками.

За Т. Л.

Пояснення-словничок: **золотар** — ювеніп (goldsmith); **мистець** — master, artist; **викуп** — ransom; **осліпнути** — to be blind; **невдача** — unsuccess; **воєвода** — commander of an army; **нудьгувати** — to be bored; **розважити** — потішити; **помститися** — to take one's revenge; **паж** — юнак, що готується на лицаря (page); **утеча** — escape; **руйнувати** — to demolish, to ruin; **лопух** — burdock; **вежа** — tower; **невжитки** — невикористана земля.

Текст БІЛЕЦЬКА

Ілюстрація Едварда КОЗАКА

РОЗМОВА ДОНІ З МАМОЮ

Вибиравалась мати з своєю маленькою донечкою до бабуні в гості. Посадила її перед дзеркалом і стала чепурити. Чесала коси, вплітала стрічки... Доня тішилась стрічками, а далі спитала:

— Мамо, якого вони кольору?

— Голубі, як твої очка, — сказала мама.

Сподобалось доні, що в неї оченята, як незабудьки. Подумала й спитала:



— А які мої коси, мамо?

— Золотисті, доню, як пшеничне колосся. Усміхнулась доня вдоволена.

— А губи, мамо?

— Червоні, — сказала мати.

— Червоні, як що, мамо?

— Червоні, як ягідки калини. Але тепер, доню, я тебе щось спитаю. Якого кольору земля?

— О, я це знаю, мамо. Земля чорна.

— Чорна, як що, доню?

Глянула доня на свої рученята, засоромилась і відразу побігла до умивальника.

А чому, діти?

ГУСКА



Ішов Стець
Навпростець
У гості до бабці.
Сидить гуска,
Як подушка,
На вузьенькій кладці.

Стець до неї: — Геть з дороги,
Нерозумна гуско!

Наступлю тобі на ноги,
Нам удвох завузько!

І хоч Стець гукав чим дуж
Гуска з місця ані руш.

Врешті Стець стомивсь кричати
Й повернувся назад до хати.

Навпростець — straight; кладка — planket footway; завузько — тісно, нема місця для двох.

НАЙКРАЩА ЗАДАЧА

В одній школі, з нагоди „Дня Матері”, учитель без будь-яких пояснень загадав учням написати задачу на тему „Материнські руки”.

Після того учитель запропонував одній дівчині прочитати, що вона написала.

Дівчинка читає: „Руки матері. Одною рукою варить обід. Другою латає батькову куртку. Іншою заплітає мої коси, коли збираюся до школи. Іншою . . . іншою . . .”

Кляса регочеться.

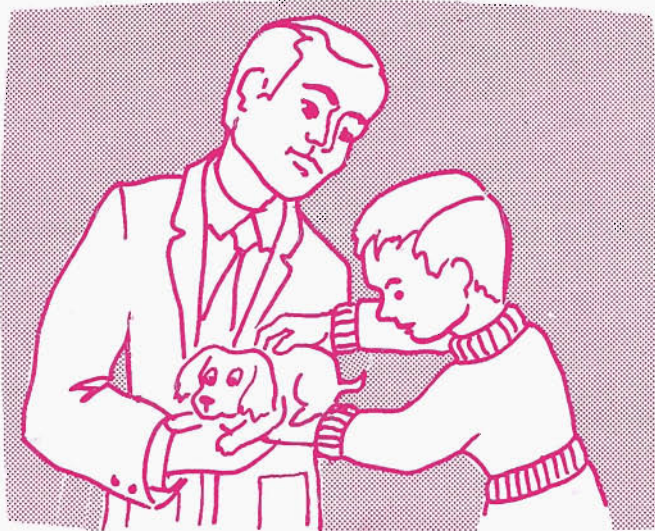
— Слухай, дитино, — перебиває вчитель, — скільки рук має твоя мама?

— Дві, — відповідає дівчина. — Для батька і для нас п'ятьох дітей для кожного по дві. Разом дванадцять. Кухня, стайня і поле — для кожного по дві. Разом шість. Дві для бідних — це знов дві, а дві для Бога, коли молиться. Разом 22 материнські руки. . .

— Дитино, — сказав учитель, — коли так, то й Бог буде мати для твоєї мами дві руки. Ти найкраще написала задачу.



ІВАСЬ-МУДРАСЬ



Новина сьогодні в хаті:
Як прийшов додому тато,

Песеня мале приніс,
Щоб в родині песик ріс,

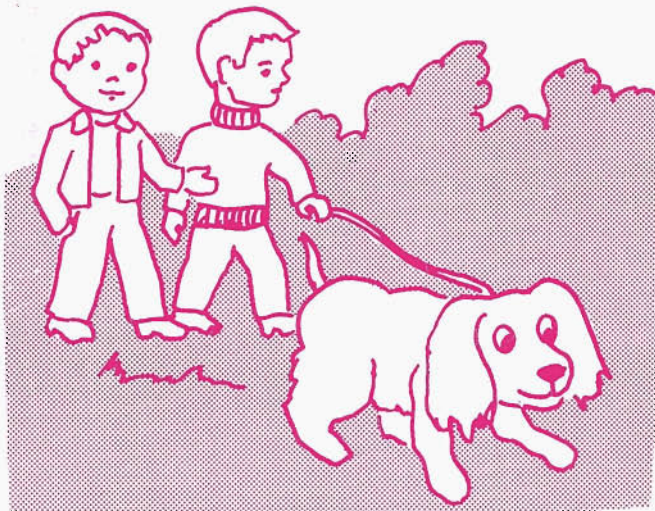
І сказав: „Цього ось пса
Я приніс для Івася!”



Очка в песика тивожні —
Незнайомий в хаті кожний.

А Івась страшенно радий,
Песеня по спинці гладить,

Поїть з миски молоком,
А назвав його — Жуком.

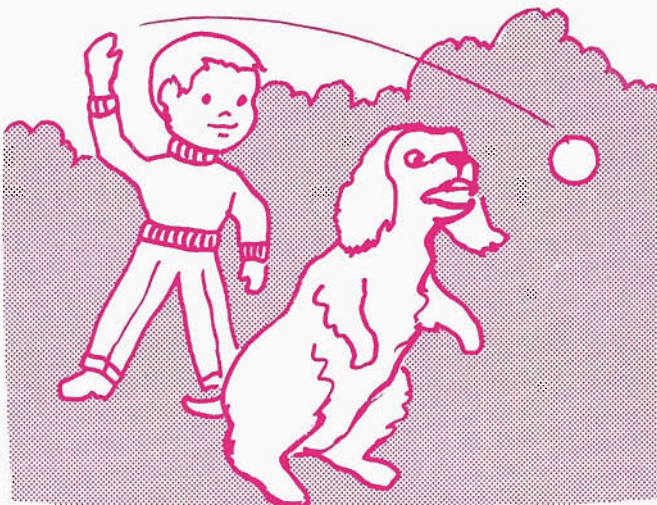


Каже так Івась усім:
„Буде другом Жук моїм!”

Коли Жук освоївсь трохи, —
Взяв Івась його на прохід.

Тут Микола надійшов.
Він із ними теж пішов.

Новина — news; спинка — тут: back; освоїти — familiarize.



Буду я Жука учити:
„Як йому на світі жити —

У м'яча із нами грати
Нас зі школи зустрічати...”

Міркував, йдучи, Івась —
Не даремно ж він — Мудрась.

ПРО СІРОМАНЧИКА, ЩО З ВОВКА СТАВ ДОМАШНІМ ПСОМ

Убили стрільці вовчицю Сіроманку, лишився сиріткою вовчик Сіроманчик. Малюсенький був, страшно йому стало самому в норі. Виліз з норі та побіг до лисички.

— Тіточко, — проситься, — прийміть мене до себе, я сирітка.

— Не можу тебе прийняти, в мене п'ятеро діточок, — відповіла лисичка і зачинила двері.

Пішов Сіроманчик до ведмедя, але і ведмідь не прийняв його. Від ведмедя побігло вовчєня до білки, але білка не прийняла, побоялася.

Коли виростеш великий, станеш грізним вовком і розідреш мене на куски так, як твій тато роздер мою сестру.

Увесь ліс пробіг Сіроманчик, змерз, зголоднів, стукав у двері всіх звірів, але ніхто його не прийняв. Вернувся Сіроманчик додому, а в його норі гадюка з родиною примістилася.

— Це моя хата, — сказало вовчєня.

Гадюка як засичить, як скочить до Сіроманчика:

— Тікай звідсіля поки я добра, а то задушу тебе!

Сіроманчик побіг щодуху і аж на краю лісу зупинився.

— Що ж мені робити? Куди йти? — заплакав бідний.



Надворі тріскачий мороз, вітер прошибає аж до костей, а їсти хочеться аж гей! Поскакав Сіроманчик полем навмання. Біг довго і зупинився в якомусь селі. Дивиться через загорожу, а там у маленькій хатці родина песиків живе. Перескочив перелаз і попрямував до хатки. Ще й на поріг не ступив, як вискочать з хатки троє песенят і давай гавкати і гарчати на Сіроманчика. За хвилину вибігли батьки, чорний Дог і біленька Вівчарка.

Чого так галасуєте, мої доні? — запитав батько своїх песенят.

— Тут якась приبلуда прийшла і хоче ввійти в нашу хату, — відповіли всі нараз.

Вівчарка поглянула на Сіроманчика. Вона побачила, як він трясеться з холоду і страху.

— Хто ти такий? — промовила лагідно. — Та чого зайшов сюди?



Сіроманчик, почувши лагідні слова, набрав відваги й оповів свою недолю. Вівчарка взяла його до хати, напоїла теплим молоком і сказала, що приймає його до себе. І так Сіроманчик став жити в родині песиків.

Прибрані батьки вчили його гавкати на злих людей і бути ласкавим до добрих людей та їх дітей. А знала Вівчарка так добре, котра людина добра, а котра зла, що Сіроманчик спочатку не міг надивуватися. Опісля сам навчився відрізняти злих від добрих. Навчився Сіроманчик пильнувати хати перед злодіями, вірно служити господарям, що були дуже добрі для родини песиків.

Мав спочатку Сіроманчик дикі звички, вили до місяця, ловити і роздирати курей, був жадний, не раз з'їв весь обід, призначений своїм прибраним сестричкам. Але тато Дог і мама Вівчарка поволі відучили його від цих поганих привичок. Робили це лагідно, вияснювали, вчили і рідко коли карали його, кажучи, що це бідна сирітка і треба з ним добре обходитися.

Сіроманчик привик до прибраних батьків та уважав їх своїми рідними. Життя в хатці йому сподобалося і, коли виріс, не вернувся більше в ліс. Так з приبلуди вовка став псом Вовчуром, якого люди люблять, бо він є вірним сторожем.

Тепер уже знаєте, звідки взялися пси вовчурі?

Л. Т.

Пояснення-сповничок: **роздерти** — to tear up; **гадюка** — snake; **сичати** — to hiss; **прошибати** — провіяти (про вітер) — to blow; **загорожа** — fence; **перелаз** — stile; **приبلуда** — stranger, intruder, stray; **недоля** — misfortune; **звичка** — habit.



СОЛОВЕЙКО

(Китайська казка)

Було це дуже давно. Жив тоді в Китаї цісар, що мав найкращий у світі сад. І приїжджали до нього в гостину королі, князі та лицарі з далеких країн, щоб намілюватися красою цього чарівного саду. Всякий, що бачив цей сад, захоплений вертався додому. Бо таких незвичайних дерев, цвітучих кущів та різнокольорових і пахучих квіток ніде більше не було. А які птахи жили в цьому саду! І рябопері, і срібнодзьобі, і співучі, і ще й такі, що несли золоті яєчка. Усі заздрили цісареві такої розкоші, тільки сам він ходив сумний по саду і нудьгував.

А мав цей цісар вірного слугу, що піклував цісаря, як той був ще дитиною. Слуга дуже любив свого пана, а коли бачив, що пан нудьгує, то старався розважити його. Він порадив дворецькому спровадити з Заходу найславніших блазнів, але вони не могли своїми жартами розвіяти цісарської нудьги. З далекого Півдня привіз він найкращих танечниць, але й вони не могли довго розважити цісаря, тільки кілька днів. Не помогли ні шукарі, ні індійські факіри, ні римські мандрівні театри. Цісар попав у щораз більшу нудьгу, а з нудьги почав хворіти. Зажурився вірний слуга, що не може допомогти своєму панові.

Одного разу вертався цей слуга з далекого краю, куди їздив, щоб дістати чарівного рубіна, якого хотів цісар. До палацу було вже недалеко. Слуга їхав густим гаєм, що межував з цісарським двором. Він думав над долею свого пана, та враз із задуми вирвав його спів пташини. Він підняв голову і побачив на гілці сіру пташку. Спів був такий чудовий, що слуга зацікавився подивом. Він же ж був у різних країнах, чув різні співи пташок, але такого чудового ніде не доводилося йому чути. Навіть пташки в цісарському саді не співали так прекрасно. Чим довше слухав цього співу, тим більше хотів його слухати.

Вернувшись у палац, слуга розповів цісареві про вечірній чудовий спів сірої пташки. Цісар зацікавився пташкою і забажав і собі послухати її співу. На другий день цісар наказав завести його в сусідній гай. Як тільки смерклося і срібний місяць вийшов з-за хмари, сіра пташка почала співати. І з цісарем сталося щось незвичайне: його очі заблиснули радістю, а бездушне обличчя ожило, на ньому

не видно було ніякого суму чи нудьги.

Я захоплений! — сказав цісар до свого вірного слуги. — Завтра знов хай привезуть мене сюди!

І так довгий час їздив цісар у гай слухати пташиного співу і ніколи не міг удосталь намілюватися його красою. З того часу цісар більше не нудьгував. А потім він забажав, щоб слухати співу в своїм саду. Він наказав слугам спіймати сіру пташку, посадити її в золоту клітку, налити у кришталеву мисочку цілющої води, а в срібну скриньку насипати найкращих зерен рижу. Але пташка не торкнула дзьобиком ні води, ні їжі. Вона сиділа непорушно на золотому пруті в кутку клітки і сумно схилила маленьку голівку.

Увечері цісар запросив багато гостей. Після вечері вони мали послухати прегарного співу сірої пташки. До пташиних крил прив'язано дві довгі стяжки. Коли місяць вийшов з-за хмари, цісар дав знак, щоб двоє слуг привело пташку в залю перед цісарським престілом. Це була пора, коли пташка починала співати.

Але, на превелике диво, пташка не заспівала. Так само було другого вечора. Цісар наказав повісити золоту клітку на найкращому дереві саду, але й це не допомогло. Пташка більше не співала.

Тоді мудрий слуга сказав цісареві.

— Вона замовкла з туги за волею. Якщо б пустити її в гай, вона знов співатиме.

Але цісар не послухав ради свого слуги. Цісар не міг зрозуміти, що пташині миліший звичайний гай, ніж золота клітка в прегарному саду.

Одного ранку слуги побачили в клітці неживу пташку. Її голівка звисала вниз поміж золоті ґрати — туди, де була воля.

Незабаром умер з туги за її співом і сам цісар.

Переказала Л. Т.

Пояснення-словничок: **лицар** — knight; **захоплений** — зворушений (affected, moved); **мілюватися** — любитися (to admire, to rejoice); **рябий** — pitted, pocked; **розкіш** — luxury, splendor; **нудьга** — boredom; **нудьгувати** — to be bored; **піклуватися** — to take care; **дворецький** — найстарший над слугами; **блазень** — clown; **розважати** — to entertain; **шукаря** — juggler; **рубін** — червоний шляхетний камінь; **заніміти** — to grow dumb; **подив** — wonder, surprise; **оживати** — to revive; **удосталь** — enough; **стяжка** — стрічка (ribbon, band); **воля** — liberty; **ґрати** — lattice.



ОРЕЛ І ПАВИЧ

(Казка — Ілюстрації Марти Гулей-Леґецькіс)

В Індії багато гарних парків-садів, але такого саду як у магараджі Синатандрі, ніде не було. То був не сад, а рай! Які там росли незвичайні дерева, кущі! Які квіти красувалися на клумбах! Які доріжки пробігали по саду, переступали мостами кришталеві потоки, які мрійні озера зеленіли серед шовкової осоки! Які водоспади з шумом злітали з білих скель у прозорі ставочки! Які альтани, збудовані найкращими будівничими, манили до себе на відпочинок!



І жив у тому саду павич, найкращий між усіма птахами. Він мав зелено-синє пір'я, що на шиї блищало золотом. Голова його була прикрашена чубком пір'я, мов короною, але найкращим був у нього хвіст, що розгортався, мов віяло, і тоді павич виглядав чудово і велично. Всі пожилці саду схилялися перед ним і визнали його своїм королем. Павич справді походжав по алеях саду, немов король, і всіх чудував своїм одягом.

Тварини саду ухвалили на зборах, що король мусить мати палац, щоб, коли настануть зимові дощі й бурі, не промочили прегарної його шати. Так вони і зробили. Звірі понаносили пахучих галузок, вічнозеленого листя і нев'янучого оксамитного моху. Але, коли павича впровадили до палацу, він навіть не сказав їм „спасибі!“ Він став таким гордим, що взагалі не хотів з ким-небудь говорити. Особливо не любив індіка, бо індик мав подібний до нього хвіст, що розкладався, мов віяло. Павич знав, що птахи-гості, що прилітали до саду магараджі, питали мешканців, чи індик не є небожем їхнього короля.

Одного разу в сад прилетів орел, могутній володар індійських гір. Він побачив павича, що саме тоді відбував передобідню прогулянку. Орел поздоровив павича й чемно заговорив до нього.

Але гордий павич зовсім не відповів на поздоровлення, навіть не глянув на орла. Орел здивувався, а далі розгнівався.

— Хто ти, пихатий паничу, що не хочеш говорити навіть з гірським королем!

— Ти король? — глумливо засміявся павич. — Хіба так виглядають королі? Подивись на мене, то переконаєшся, як виглядає король! Королем усіх птахів є я, і всі звірі цього саду віддають мені королівську честь.

Ця відповідь ще більше розлютила орла. Як сміє та бундючна птаха насміятися з орла, що з діда-прадіда був володарем усіх птахів?

— А в чому твоя сила і гідність, що тебе обрали королем? — запитав орел.



— Моя сила і гідність у красі мого хвоста, — сказав павич. — Такого чудового хвоста не має жаден інший птах у світі.

І він надувся, розпустив крила і хвіст. Орел зразу засміявся, а потім знов огорнула його злість.

— Ось я зараз покажу тобі, яку вартість має твій хвіст!

Орел прискочив до павича і став виривати одно перо за другим з його хвоста. Павич не міг оборонитися від сильного орла. Він кричав і кликав на підмогу інших птахів. Але птахи не хотіли рятувати павича, бо всі пам'ятали його гордість і

погане ставлення до них. Вони подумали: „Коли ти не хотів знати нас, як тобі було добре, то ми не хочемо знати тебе в біді”.

І так орел вискубав усе пір'я з павичевого хвоста, потоптав його на стежці ногами, а тоді піднявся вгору і полетів до свого гнізда. Павич, осміяний і опоганений, уже не міг показатися перед птахами. Він сховався в густих кущах, а вдосвіта

тихцем полетів у чужу країну за горами, де його ніхто не знав.

За рукописом Л. Т. опрацював М. Маморський

Пояснення-словничок: павич — peacock; магараджею ще донедавна називали князів-володарів у Індії; осока — sedge; альтанка — arbour, bower; чубок — tuft of hair; промочувати — to soak, to drench; оксамит — velvet; віяло — fan; небіж — nephew; володар — ruler, sovereign; бундючний stilted, arrogant, вискубати (пір'я) — to pick; велично — majestically; шата — дорога одежа.



ЖАБКИ СПІВАЮТЬ

(Ілюстрація Юрія Козака)

Сонце піжмурками натомилося,
Під вербою простягнулось — спить,
Скільки-скільки зірочок вродилося
За одну-однісіньку мить!

Виглянув з-за гаю місяць м'ячиком
(Хтось то, хтось то шпурнув його так?),
І зраділи сестри-зорі братчиком,
А крайнебо розцвіло, мов мак.

Щось в ставку ворухиться під берегом,
Де останні блиски губить день —
Підпливають жабенята шерогом
Заспівати весняних пісень.

Диригент із гурту підіймається,
Дав порядок і — один кивок:
Аж на криси світу розливається
Розкотиста пісенька жабок.

Закипіла під слизькою пліснюю
Тисячею ротиків вода —
Усю нічку жабиною піснюю
Гомоніла весна молода.

Усю нічку Галі смачно спалосся,
Жум-бжінь-брум! (То жуки до вікон!).
Усю нічку радісно всміхалася,
Наче жабка — Галочка крізь сон.

Криси світу — край-кінець світу; піжмурки (rpa) — blind man's buff; виглянути — тут: to peer out; шпурнути — to throw, to hurl; блиск — gleam; шерог — ряд, лава (rank, row, line); розкотистий — (про звук) — rolling; слизький — slippery; плісня — mold.

СОФІЙЧИНЕ ВБРАННЯ

(Ілюстрації Ірини Молодецької)

— Поскладай гарненько своє вбрання! — кожного вечора каже мама до Софійки.

Але Софійка ніби не чує. Вона поспішає до ліжка. Вдень стільки набігалася, що дуже хоче спати. Тому її блюзочка лежить пом'ята на стільці, спідничка звисає одним боком аж на підлогу, панчішки, скручені в клубок, покотилися під ліжко, а про черевики вже й сором говорити: вони заболочені, один лежить під шафою, а другий горілиць — під стільцем. Коли мама має час, то все те складає в порядку, але часом те убрання лежить у неладі аж до ранку.



Одного разу мама з татом поїхали на два тижні до дядька. Софійка залишилася вдома з бабунею. Старенька бабуса не мала сили всього допилувати. Софійчине вбрання лежало кожного вечора в такій неладі, що страшно було поглянути.

Раз заглянув у кімнату місяць. Він побачив пом'яту спідничку, роздерту сорочку, заболочені черевики і гірко засміявся.

— Який же тут нелад! — сказав і зайшов за хмару.

— Добре йому глузувати! — сказала спідничка. — Адже колись я така не була. На мені не було плям, мої складки були рівненькі і все випрасовані. Мене тримали в шафі на вішачку.

— А ми стояли на скляній полиці по самій середині вітрини, на нас дивилися з захопленням діти, бо ми були гарненькі, — казали черевики.

— Ми також лежали в гарній коробці, загорнені в прозорий папір, — заплакали панчішки.

— А я лежала в шухляді в шовковому папері, — обізвалася рожева сорочка.

І так частини одяжі згадували, як гарно було колись, а як тепер ведеться їм у Софійки.



— Мене болото так дуже пече! — застогнав знову черевичок.

- А мене в горлі давить курява! — казала стрічечка.

— Так далі не може бути! — збунтувалася блюзочка. — Ми мусимо привчити Софійку, бо інакше пропадемо.

Перша виступила спідничка. Вона зупинилася над головою Софійки і стріпувала на неї весь свій порошок, а тоді танцювала навколо ліжка та показувала вади від того, що була постійно пом'ята. Черевики взяли великого ножа і почали вишкрябувати болото на Софійчину подушку. Панчішки били Софійку в носик, показуючи незашиті дірки та плями. Блюзочка сумно співала Софійці до вушка про те, яка вона колись була гарна. Сорочинка дістала крила, літала над Софійкою і викликала великий вітер. Тоді всі частини одяжі взялися за руки і пішли навколо ліжка у швидкий танок. Коло ставало щораз менше і врешті зробилося таке мале, що Софійка не мала чим віддихати.

Софійка крикнула і пробудилася. Поглянула на свою одягу. Все було, як учора. На подушці не було болота з черевиків, в повітрі не чула куряви, що її вночі витріпала спідничка. Софійчине вбрання лежало пом'яте, поплямлене, а черевики — заболочені.

Але тепер Софійка подумала, що так не повинно бути. Поки одягнутись, вона накинула на себе халатик і почала все своє вбрання приводити до

порядку. Не минула година, як спідничка була відчищена і випрасована. Потім блюзочка і панчішки були зашиті, а черевики аж блищали від пасти. Того вечора всі частини одягу лежали поскладані на стільці, а черевики — під стільцем.

Коли Софійка удруге заснула, їй знову снилося убрання, але вже йнакше, як минулої ночі.

Черевики підійшли чомно до ліжка і низенько вклонилися. Спідничка танцювала перед ліжком Софії чудовий танок, блюзочка заспівала веселу пісеньку, а панчішки і сорочина, взявшись за руки,

гарненько дякували Софійці, що випрала їх і посклала.

З того дня всі свої речі Софійка держала в найбільшому порядку. Коли приїхали мама і тато, не могли надивуватися, як змінилася Софійка.

За Л. Тавридською

Пояснення-сповничок: **пом'ятий** — tumbled, rumpled; **клубок** — knot, tangle; **заболочувати** — to swamp; **нелад** — непорядок (disorder); **глузувати** — насміхатися; **складка** — fold; **вітрина** — виставка за вікном крамниці; **коробка** — box, case; **курава** — порох (dust); **стріпувати** — to shake; **вада** — defect; **пляма** — stain, smudge; **халатик** — верхня накидка, шляфрок (robe); **горілиць** — backwards.

НЕСЛУХНЯНИЙ ВЕЛОСИПЕД

(Ілюстрація Ірини Молодецької)

Довго Митрик набридав татові: „Купіть велосипед! ...” Спочатку тато відмовлявся то цим, то тим, а потім якось сказав:

— Ноги в тебе короткі дуже. Хай вони трохи підростуть, а я тим часом грошей на велосипед зароблю.

З того дня Митрик вже мамі не давав спокою. Тільки прокинеться, зразу:

— Мамо, подивіться, підрости мої ноги?

Подивиться мама, зміряє на око й скаже:

— Трішечки-трішечки підрости.

Митрик навіть їсти став краще, аби тільки швидше росли ноги.

І от, коли Митрикові сповнилось чотири роки, тато купив йому, нарешті, велосипед. Справжній-сінький, трьохколісний, кращий за всі, що їх Митрик досі бачив. Скільки радості було!

Та згодом виявилось, що велосипед здатний приносити й прикрості. Тепер всі в дворі тільки й чули:

— Митрику, йди сюди!

— Мамо, я ще трішки.

— Швидше, мені ніколи.

А Митрик мовчки їде аж у той кінець двору.

— Кому я кажу! — сердиться мама.

Майже кожного разу така розмова кінчається тим, що мама ловить Митрика і відбирає велосипед. Тоді всі бачать: Митрик схлипує і йде попереду, а мама за ним несе велосипед і докоряє синові.

Але це було колись. Було та загуло. Тепер, як тільки мама або тато покличуть Митрика, він негайно йде додому.

Що ж трапилось? Може Дмитрик підріс і став краще слухатись батьків? Може й так. Та тільки тут є інший секрет. Слухайте ж, що трапилось з Митриком і його велосипедом.

Виїхав Митрик в двір і їздить на велосипеді. Довго їздив. Аж тут мама:

— Митрику, йди обідати!

— Зараз! — гукає Митрик і продовжує їздити. Через деякий час мама знову кличе.

Ось тільки туди й назад, — обіцяє Митрик, а сам разів із п'ять з'їздив туди й назад.

Коли ж це тато виходить. Підійшов і спокійно питає:

— Чому те не йдеш додому?

Розгубився Митрик, не знає, що відповісти. А далі таки придумав та й каже:

— Велосипед не хоче.

— Як, як? — дивується тато.

— Я його додому, а він в інший бік повертає, — пояснює Митрик.

— А-а-а, он воно що! — зрозумів тато. — Значить, велосипед неслухняний?

— Еге ж! — зрадів Митрик.

— Велосипед ми за це покараємо.

— А як ми його покараємо?

— А от запремо його на день-два в комірку, хай там постоїть.

З цими словами тато відчиняє двері, ставить туди велосипед, а двері заціпає на гачок.

— Тату, може, не треба?

— Нічого. Щоб знав, як свого хазяїна не слухатись, — каже тато.

Що тут Митрикові робити? Пішов нишком обідати.

Другого дня він встав з постелі, вмився, поснідав. Понудьгував трохи, далі просить:

— Мамо, дайте велосипед.

— Не можу, — каже мама. — Тато його покарав.

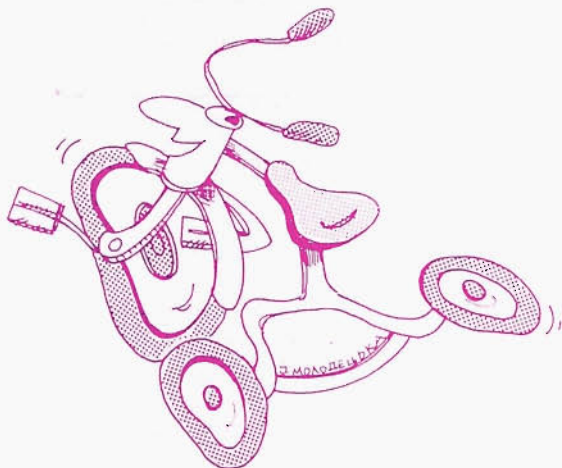
„І навіщо я таке вигдавав на свій велосипед? — думає Митрик. — Треба було сказати, що я сам не хотів їти обідати. Хоч би тато швидше приходив. Ох, як нудно! ...”

Аж ось і тато, нарешті, прийшов.

— Ну, як твої справи? — запитує він Митрика.

Митрик мовчить і думає про те, як попросити в тата велосипед. А тато наче догадується про його думку і питає далі:

- А як твій велосипед почуває себе?
- Митрик похнюплюється і тихо каже:
- Плаче.
- Чого ж він плаче?
- Йому нудно там.



— Хай поплаче. Знатиме, як Митрика не слухатись...

- Митрик довго вагається, потім каже:
- Він більше не буде...

— Що, він пообіцяв тобі? — допитується тато.
— Умгу!
— Ну, раз так, тоді можна його випустити! — весело каже тато.

І ось Митрик вже радо виїжджає в двір.

Тепер він, як і раніше, щодня їздить. Тільки велосипед став у нього слухняним. Варто мамі або татові гукнути: „Митрику!”, як велосипед сам повертає додому.

Д і м а

Пояснення-словничок: набридати — надокучати, надоїдати (to bore, to annoy); велосипед (bicycle); докоряти — to reproach; загуло — тут: минулося; розгубити — зніяковіти (to be embarrassed); комірка — (shed, closet, small room, pantry); схлипувати — to sob; похнюпитися — to hang one's head.

КАЛІФ І КАЛІФОРНІЯ

Учитель розповідає учням, що колись у державі арабів вся влада була в руках каліфа, який був неначе королем і найбільшим достойником мохаммеданської віри. Левко щось робить під лавкою і не слухає вчителя. Учитель побачив це і питає Левка:

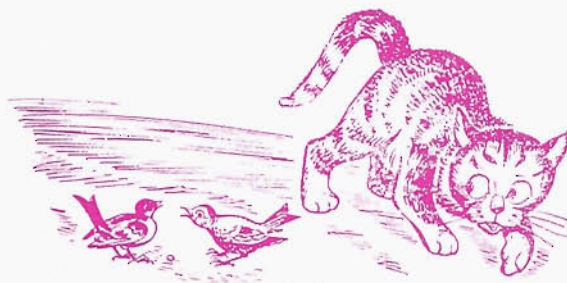
- У яким краю панували каліфи?
- У Каліфорнії! — відповів Левко.



(Ілюстрація Миколи Бутовича)

У нас, під луткою вікна
Зробили ластівки гніздечко,
Прийшла пора, прийшла весна,
Самичка сіла на яєчка.
А на вікні наш білий кіт,
Неначе хтось його образив,
Шипить гадюкою, нявчить,
З вікна годинами не зпазить.
Пташат охоче б придушив,
Коли б він міг до них дістатись,
І свіжого б м'ясця поїв,
І це було б для нього свято.
Тому, що кіт наш — це хижак,
Він має кігті й гострі зуби
І він не мириться: як так,
Що ластівки тут жити будуть?
А ми малому хижаку —
— таку прокажемо науку:
Як скривдиш, пташечку малу,
То ти за це дістанеш бучком!

Лутка — підвіконня, долішня дошка край вікна (window-sill); ластівка — swallow; самичка — female; образити — зневажати (to despise, to scorn); хижак (тварина) — beast of prey; хижаку — але більше вживають хижаків; бучок — палиця, кий (stick).



ЗВІДКИ КРІТ ЗНАЄ?

Учитель розказує школярам про крота.

- Кріт з'їдає щодня стільки їжі, скільки сам важить.
- Івасик питає: — А звідки кріт знає, скільки він важить?



Голоси птахів можна поділити на два роди: властиві співи і покрики.

Спів — це пісня-мелодія, складена з різних звуків, вищих і нижчих. Співають здебільша самчики. Люди думають, що самчик співає тоді, коли самичка сидить у гнізді. Своім теплом вона витриває яєчка, з яких народяться молоді пташенята. Кажуть, самчик розважає співом самичку. Аджеж вона мусить сидіти на яєчках два, три, а то й чотири тижні. Але ці співи починаються вже під час праці коло гнізда, яке будують здебільша спільно самчик і самичка. Ці співи — наче пересторога іншим птахам, мовляв — ми вибрали собі місце в цій частині лісу чи поля, і хай сюди інші птахи не пхаються, якщо не хочуть мати з нами війни. Але є породи птахів, що гніздяться цілими колоніями — це ткачі, деякі роди чапель, шпаків тощо. Вони мають інші звички, як і птахи, що живуть парами окремо від інших.

Покрик дуже різниться від співу. Коли горобець побачить kota або іншого ворога близько свого гнізда, то видає покрик, короткий звук. Так він виявляє свій страх або невдоволення, а одночасно остерігає інших птахів. Буває, що й кличе їх собі на допомогу. Так само курка-квочка покрикає на курчат — інакше, як буває небезпека, а йнакше, коли знайде поживу і кличе дітей до себе, щоб їх погодувати. Голосним покриком відзивається сойка, коли побачить лисицю або іншого ворога лісових тварин. Також викрикає сорока та інші малі пташки. Ці покрики лунають доти, поки не мине небезпека.

Коли самичка витриває у гнізді яєчка, самчик недалеко гнізда „дає концерт”. Однак, хай тільки побачить ворога, зараз перестає співати або перелітає куди небудь, щоб не зрадити місця, де гніздо. Самички також співають, але менше і не так гарно, бо на співи не мають часу. То мовчать, щоб не зрадитись у гніздечку перед ворогом, то шукають поживи, годують малят, пильнують їх і виховують. Це вони роблять навіть тоді, коли молоді пташенята залишили гніздо.

Де ж птахи вчать співати? Чи мають учителів або музичні школи-консерваторії, як люди? Так, птахи також учаться — не тільки співати, а й добувати поживу, оборонятися від ворогів. Молоді пташенята вчать батьківської мови-співу, і нема пташок, які б не знали цього, як це бувало у людей... Навчання співу починається рано. Ще у гнізді пташенята починають щебетати. Цей спів спочатку слабенький, тихенький, бо горло ще як слід не розвинене. Молоді прислухаються до співу батька, пробують його наслідувати, і так поволі набираються щораз кращої справи.

Пташки співають і восени, навіть узимі, це так званий „зимовий спів”. Він не дуже голосний і в нім не чути такої радості, як навесні. Коли ж сонечко починає пригрівати, то сила й радість співу збільшуються. Пташки відчують, що надходить пора будувати гнізда, пора й „складати іспити” зі співу.

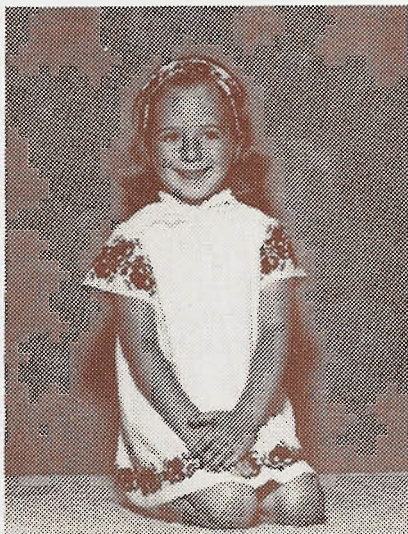
Деякі породи птахів не мають гарних голосів, зате вміють наслідувати голоси інших птахів, а то й людей. Це роблять передусім папуги. Інші птахи наслідують чужі голоси, щоб дразнити, кепкувати собі чи, може, висміювати інших. Пташині покрики служать також як „мова”, якою вони porozуміваються між собою. Зразком цього можуть бути тихі „розмови” мами-пташки з дітьми в гнізді, „балачки” в табунах шпаків, „сварки” між горобцями або „наради” журавлів, бузків чи диких гусей перед відлетом у теплі країни.

Люди ще не вивчили як слід мови птахів і не завжди розуміють їх голоси. Можна лише схопити їх на грамофонну платівку або звукозаписну стрічку. Роблять спроби записувати пташині пісні значками-рисками. Але, можливо, що ще прийде час, коли люди навчатимуться записувати на папері і пташині концерти.

Покрик — cry; самчик — male, cock; самичка — female, hen; пересторога — warning; чапля — heron; шпак — starling, wren; сойка — jay; сорока — mag-pie; самостійно — independently; горло — throat; вправа — exercise; дразнити — to tease; висміювати — to mock; зимівля — wintering.

ЛИСТ ВІД РЕПРЕЗЕНТАНТКИ „ВЕСЕЛКИ” НА БАЛІ ПРЕСИ 1983 Р.

Дора Ніна Пастушак із Ричборо, Па., яка репрезентувала „Веселку” на Балі Преси 19-го листопада 1983 р. в Філадельфії за допомогою своїх батьків прислала нам такого листа:



Березень 1984 року.

Люба Моя Веселко,

19 листопада 1983 року, у Філадельфії, ПА, на Балю Преси, Тебе я гідно репрезентувала. Читали „Веселку”, малими, мої тато і мама. Пять літ маю, азбуку знаю, але ще не читаю, ілюстрації оглядаю, загадки гадаю і все, що є написано в моїй „Веселці” з увагою, прочитане, вислухаю. Діти, які „Веселки” не мають, велику приємність їм, тато і мама, відмовляють.

Бажаю безконечного віку, Тобі і твоїм „Веселкам”!

Веселих Свят Воскресення Христового!

З любов’ю

Дора Ніна Пастушак

Відповідь Редакції: Дорога Доре! Тишимося, що Ти була репрезентанткою „Веселки” на Балі Преси. Сподіваємося, що коли підростеш, станеш у майбутньому його королевою!

Нашим читачам цікаво буде знати, що Дора має п’ять років життя. Вона живе в Ричборо-Ярдлі, Па. Закінчила українську світличку при Золотому Хресті й американську світличку Монтесорі. Тепер ходить до дошкілля „Рідної Школи” в Філадельфії й до американського дошкілля Грей Нан Академі. Вивчає народні танці в студії „Волошки” й балет у Танковому Інституті повіту Бакс. Вчиться гри на фортепіані, вправляє гімнастику. Є членкою 216-го Відділу УНС ім. Сірого Лева. Бажаємо маленькій Дорі успіху!

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

ДІТИ ПОЯСНЮЮТЬ КАЗКУ „МЕТЕЛИК”

ЛЕСІ УКРАЇНКИ

У ч. „Веселки” за лютий ц.р. була надрукована казка Лесі Українки п.з. „Метелик”. При кінці казки поставлено дітям завдання пояснити її. Три найкращі відповіді редакція „Веселки” обіцяла надрукувати і признати книжкову нагороду.

Редакція отримала п’ять відповідей дітей 5-ої класи Школи Українознавства в Ньюарку-Ірвінгтоні, Н.Дж. Ці відповіді прислала вчителька пані Софія Боровик. Відповіді написали: Наталя Бонакорса, Таїса Бокало, Таїса Бушналь, Ярослав Гривна, Рома Худьо. Найкращі три відповіді друкуємо. Всі три автори будуть нагороджені.

Дякуємо вчительці пані С. Боровик за труд, а дітям за гарні відповіді.

Таїса Бушналь
31 березня 1984

1. Метелик це життя без думки, без руху, без переживання.
2. Метелик це життя повне праці, повне стрептання до якоїсь мети.
3. Метелик це людина без надії, а метелик це людина яка страждає дити до великої мети.
4. Метелик це людина, яка страждає до якоїсь мети.
5. Метелик це людина, яка страждає до якоїсь мети, навіть зі смертю.
6. Метелик це людина, яка страждає до якоїсь мети, навіть зі смертю.
7. Метелик це людина, яка страждає до якоїсь мети, навіть зі смертю.
8. Метелик це людина, яка страждає до якоїсь мети, навіть зі смертю.
9. Метелик це людина, яка страждає до якоїсь мети, навіть зі смертю.
10. Метелик це людина, яка страждає до якоїсь мети, навіть зі смертю.

Майстер Бокало

Метелик

Що означає темрява, а що світло?
Темрява означає недовірливість і нехоту до
лишого життя. Світло це є навука для
розуміння прекрасного й розуміння життя.

А кого розуміє Леся Українка під постаттю
лишків, а кого під постаттю метелика?

Леся Українка розуміє під постаттю
лишків себе, яка є лишків, не старається
полюбити своє життя, і не має жадних
ідей. Під постаттю метелика Леся
Українка бачить людину яка має високі
ідеї, хоча новитися всього що може її не
вбачити йти вперед щоб є гризти переживати.

3 Що вам більше подобається - лишків, який
хоча прожити все життя у темряві, чи,
метелик, який змагає до світла?

Мені більше подобається метелик, який
змагає до світла.

4 З чим пов'язане змагання до світла?

Змагання до світла це є змагання
змагаючись до кращого життя, перевернути різні
тварини й досягти волю й свободи.

Віра Бугаєва

Метелик

В казці „Метелик“ Леся Українка
описує два світи в яких люди живуть.

Світ темряви - це люди котрі живуть
без жадної цілі в житті, не мають
хотіти до нічого, без жадної надії й віри
в щось краще. Ці люди мають як ті
випиці, що всі життя в них є те саме
та не цікавляться нічим.

Протилежно, світ в якому люди живуть
що мають стриманість і цілі в житті -
це світ світла. Ці люди безтурботно щось
хотять досягти, мають велику віру в
себе, мають великий гнів до життя,
хоча нафорозі можуть мати недоліки
чи навіть може жити їм ануго.

Тих тихих людей Леся Українка
представляє у постаті лишків, який
тихо водить життя і жити в темряві;
а людей ідейних, відважних, з рішучою
постановою досягти свого цілю без



ПОМЕР СПІВРОБІТНИК „ВЕСЕЛКИ” ПРОФ. ОСИП ЗАЛЕСЬКИЙ — „ДЯДЬКО ЛІСОВИК”

Дорогі Читачі! По-
моліться за спокій душі
св.л. довголітнього спів-
робітника „Веселки”
проф. Осипа Залесь-
к о г о, який помер у
Богфало, Н.Й. 13-го бе-
резня ц.р. Покійний про-
жив 92 роки. У „Веселці”
почав писати від часу її
появи в вересні 1954 ро-
ку. Писав під своїм прізви-
щем або під псевдо-
німом „Дядько Лісо-
вик”. Ви нераз читали



його оповідання і статтейки-розповіді з української
природи — про ліси, ріки, озера, про звірів, птиць,
домашніх тварин, рослини тощо. Цікавила його україн-
ська природа, бо любив її і вчив у середніх школах
(гімназіях) природознавства.

Покійний був теж музикознавцем, композитором і
диригентом. У „Веселці” знайдете багато його статей
про наших музик і на музичні теми. Також укладав
музику до пісень для дітей і молоді. Писав праці з історії
музики, уклав „Малу українську музичну енциклопе-
дію”, в якій знайдете найважливіші знання про музику.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Свідомо що їх мислять, Леся Українка
представляє в постаті метелика, що
нічого не боїться а його одинокі цілі - це
досягати до свого світла.

Саме зрозуміло, чому подобається метелик
який домагає до світла і досягнув свого
цілю, хоча живучи.

Змагання до світла пов'язане із хотінням
досягнути краще життя, це досягання волю,
це досягання кращого завтра для себе,
для других, для громади та для народу.
Тому кожна людина повинна змагатися в
житті досягнути цілі, жити не тільки
для себе але для других, бо накінець така
людина є вистомлює що не дає жадного добра
для нікого.

Тому для Леся Українки змагання до
світла важливіше ніж працювати і
вигідати в темряві. Тому у „Воскресінні”
Леся Українка, так як у „Метелику”
вона закликає до боротьби з темрявою і
краще всім до світла волю, краси і ідей.

Гоца Драпа



Господиня Гоца Драпа
Друзів з лісу покликала.

— Не лінуйтесь, не дрімайте,
Весну-літо привітайте!

Зробим славний фестиваль:
Гри, гостина, потім баль.



В лісі на галяві, в травах
Розгорнулася забава.

На пеньочку грають зранку
Найславніші музиканти —

...на скрипках, на трубках
І на бубні бум, бім, бах!



Вивірки по берізках
Скачуть, аж дивитись страх.

Цирк такий вони зробили,
Гостей всіх розвеселили.

А там далі Ромтомтомик
Диригує птичим хором.



А у тіні джміль, жучок
І метелик п'ють медок.

В ресторані мишки сіли,
Паляницю геть-то з'їли.

Гоца ходить, примовляє,
До забави припрошає.

Фестиваль — народна забава, народне гуляння.